



UNIVERZITA KARLOVA
1. lékařská fakulta
3. interní klinika 1. LF UK a VFN
U Nemocnice1, Praha 2, 128 00

Posudek oponenta bakalářské práce oboru Nutriční terapeut

Název bakalářské práce: **Vitamíny a doplňky stravy ve výživě pacientů s poruchami krevetvorby**

Autor práce: Elen Chmelařová, DiS.

Vedoucí práce: MUDr. Nina Dusílková, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Kateřina Faltusová, Ph.D.

Akademický rok: 2022/2023

Posudek

Bakalářská práce Elen Chmelařové přináší přehled o vitamínech, minerálech a dalších potravních suplementech, které užívají pacienti léčení na onko-hematologických ambulancích. Bakalářská práce je psaná česky, má 118 stran. Práce obsahuje literární rešerši i praktickou část s vlastními výsledky. Obsah a struktura práce je adekvátní. Abstrakt a klíčová slova odpovídají obsahu práce.

Volba tématu

Téma je velmi zajímavé a tuto problematiku považuji za aktuální. Přístup autorky k zadanému tématu i postup zvolený k řešení byl adekvátní.

Téma hodnotím jako středně obtížné, originalitu vlastního podání tématu hodnotím kladně.

Teoretická část

Text práce se velmi dobře čte, jednotlivé jeho části na sebe dobře logicky navazují.

V textu se občasně vyskytují překlepy, ale vzhledem k délce textu v tolerovatelné míře. V práci se objevují zkratky, které nejsou v textu vysvětleny a nelze je dohledat ani v seznamu zkratek na začátku práce. Např. „EB virová infekce“ na straně 18 nebo „T-ALL linie“ na straně 51. Dále zkratky, které jsou uvedeny v seznamu zkratek na začátku práce, často nejsou při první zmínce v textu vysvětleny (např. „AML“ na str. 16, „PV“ na str. 36 a další) - každá použitá zkratka by měla být zavedena při první zmínce v textu i přesto, že je uváděna v seznamu zkratek.

Autorka čerpá z velkého množství monografií a článků českých i zahraničních autorů. Není použit jednotný způsob citování v textu, ani v seznamu literatury. Některé jsou citovány jen s příjmením autora, některé i se jménem. Seznam literatury je členěn do tří oddílů, kdy

samostatný oddíl je pro internetové zdroje, které jsou však uvedeny i v ostatních oddílech (např. Herbavis.cz a další). U některých prací je v seznamu zaměněno pořadí jména a příjmení (např. Irena Suková), některé citace jsou uvedeny velkými písmeny apod., což činí seznam literatury značně nepřehledným. Vzhledem k tomu, že je možno použít pro vytváření citací programy jako EndNote, Mendely a další, považuji toto za zcela zbytečnou komplikaci při čtení textu.

Velmi problematické pro mě bylo hodnocení relevance některých citovaných pramenů vzhledem k tomu, že jen malá část jich je z impaktovaných zdrojů. Jsou citovány i články z populárně naučných časopisů, jako např. článek o červené řepě z časopisu CZ Test nebo Lepšová 2005 - zřejmě časopis Víkend apod. Některé citované práce nejsem schopna jakkoliv dohledat či ověřit (např.: Dallen 2010 – Zelené potraviny; Jirásek 2011 – Rakytník – nedoceněný zdroj biologicky aktivních látek či publikace, která je v seznamu uvedena pouze jako „NOVOTNÁ, PRÁCE PETRA. MÉNĚ TRADIČNÍ ROSTLINNÉ ZDROJE KOSMETICKÝCH SUROVIN“). Jako zdroj informací jsou použity i bakalářské, diplomové a disertační práce (např. Dubnová 2011, Hubená 2012 a další). Ráda bych hodnocení vhodnosti použití těchto literárních pramenů nechala na posouzení komise při obhajobě práce, jelikož se mi nepodařilo dohledat, jaké jsou v tomto směru v oboru Nutriční terapie konkrétní požadavky.

Co se týče faktické stránky, je teoretická část práce zpracována přehledně a čtivě, bez zásadních problémů. Obsahuje mnoho informací, které jsou přehledně uspořádány a vždy na konci jednotlivých kapitol výstižně shrnuty. Objevují se jen drobné nejasnosti jako je použití termínů B-buňka a B-lymfocyt, které jsou použity, jako by to byl termín pro odlišné typy buněk (str. 17). Dále jsou zmíněny parenterální buňky - zřejmě jde o překlep a jsou myšleny parietální buňky. V části věnující se železu, je uvedeno, že se lépe vstřebává železo z živočišných zdrojů oproti rostlinným a jako důvod je uvedeno, že je ve formě Fe^{2+} . Toto zdůvodnění je však nepřesné, železo se přes kartáčový lem enterocytů vstřebává pouze ve formě Fe^{2+} , a to i z rostlinných zdrojů, potom, co je z Fe^{3+} redukováno na Fe^{2+} duodenálním cytochromem b. Důvodem, proč je železo z živočišných zdrojů lépe vstřebáváno, je jeho hemová forma a proto i použití jiného transportního mechanismu (shrnuto např. v Sedláčková a Racek, Klin. Biochem. Metab., 17 (38), 2009). Tyto nepřesnosti ve formulacích však nepovažuji za zásadní.

Praktická část

Cílem praktické části bakalářské práce dle uvedené hypotézy je dotazníkovou metodou zjistit, zda správný výběr vitamínů nebo doplňků stravy může přispět ke zlepšení kvality života pacientů s onemocněním krvetvorby. Za vhodnější bych považovala již v hypotéze uvést, že je posuzováno subjektivní hodnocení pacientů ohledně vlivu přijímaných doplňků a nikoliv objektivní hodnocení jejich zdravotního stavu. Dále jsou pak uvedeny tři výzkumné otázky, které jsou formulovány velmi vhodně, a subjektivita hodnocení vlivu suplementů je již zmíněna.

Celkem do práce byly zahrnuty odpovědi z 96 dotazníků od pacientů s různými typy onemocnění krvetvorby.

Výsledky studie jsou přehledně zpracovány v tabulkách a grafech podle jednotlivých užívaných doplňků a dále i podle aspektů životního stylu, jako je četnost pohybu, užívání alkoholu a kouření. Významné výsledky jsou pak ještě přehledně shrnuty v samostatné

kapitole. Výsledkové části bych vytkla snad jen použití termínů jako „signifikantní“ a „markantní nárůst“ v situaci, kdy nebyla počítána signifikance žádným statistickým testem.

V závěru práce jsou jasně formulovány odpovědi na tři položené vědecké otázky a informace zjištěné dotazníkovým šetřením jsou vhodně diskutovány.

Dotazy oponenta:

1. Autorka v závěru práce zmiňuje, že by se v budoucnu ráda věnovala podrobnější analýze prospěšnosti podávání vitamínů řady B hematoonkologickým pacientům. V souvislosti s vitamíny B2, B6, B9 a B12 zmiňuje jejich úlohu v metabolismu homocysteinu, resp. methioninu. Na více místech v textu je zmíněna toxicita homocysteinu a jeho souvislost se vznikem civilizačních onemocnění a nádorů. V tomto kontextu jsou v bakalářské práci citovány dvě neimpaktované práce MUDr. Erbena, který však za propagaci a komerční využití neověřené metody snižování homocysteinu získal ocenění Bludný balvan, což autorka také na jednom místě uvádí.

Ráda bych se proto autorky zeptala, zda se věnovala i nějakým jiným zdrojům, které dokládají pozitivní efekt snižování hladiny homocysteinu a zda považuje snižování jeho hladiny pomocí vitamínů skupiny B za perspektivní.

Doporučení / nedoporučení k obhajobě: Doporučuji práci k obhajobě.

Práci klasifikuji stupněm: velmi dobře

V Praze dne 24.8.2023

Oponent bakalářské práce

Mgr. Kateřina Faltusová, Ph.D.

Ústav patologické fyziologie

1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova